

سهم‌خواهی از بازار نفت ایران/در تحریم قبل بیشترین سهم را که برد؟

مشت خالی سعودی برای افزایش دو میلیون بشکه‌ای تولید نفت با هدف تصاحب بازارهای ایران باز شده حال سوال اینجاست پیشنهاد روسیه برای افزایش ۲۰۰ هزار بشکه تولید با چه هدفی مطرح شده و آیا عملی است؟

پیش از نشست ۱۷۴ اوپک، ترامپ طی توییتی نوشت که قیمت های کنونی نفت بالا است و اوپک باید با افزایش عرضه موجبات کاهش قیمت را فراهم آورد. این در حالی است که نتیجه نشست ۱۷۴ اوپک تماما آنچه آمریکا می خواست نشد. پس از نشست ۱۷۴ اوپک و تصمیم برای پایبندی ۱۰۰ درصدی به توافق سال ۲۰۱۶ مبنی بر کاهش تولید نفت اعضای اوپک و البته غیر عضو اوپک، زمزمه هایی دال بر عرضه نفت عربستان به بازار شنیده شد. ترامپ طی توییت دیگری اعلام کرد که عربستان با عرضه ۲ میلیون بشکه نفت به بازار موافقت کرده است. پس از این توییت کاظم پور اردبیلی، نماینده ایران در اوپک طی مصاحبه ای

اعلام کرد که این اقدام خلاف توافق اوپک از سوی عربستان، به منزله خروج این کشور از اوپک است. این واکنش کافی بود تا سعودی ها پا پس کشیده و توییت ترامپ مبنی بر عرضه ۲ میلیون بشکه ای نفت به بازار را تکذیب کنند.

ابراز وجود تزارها / قدرت نمایی ۲۰۰ هزار بشکه ای

در این بین روس ها نیز ساکت ننشستند و تلاش کردند به سهم خود تحرکاتی داشته باشند. الکساندر نوواک، وزیر انرژی روسیه در مصاحبه با نشریه پلاتس اعلام کرد که این کشور به عنوان بزرگترین تولیدکننده نفت آمادگی دارد در صورتی که دیگر کشورهای عضو و غیرعضو سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) حاضر در توافق جهانی کاهش عرضه، قادر به رعایت سقف تولید تعیین شده نباشند، تولید نفت خام خود را بیش از ۲۰۰ هزار بشکه افزایش دهد.

این اظهار آمادگی در حالی عنوان شد که اعضای اوپک در صدو هفتاد و چهارمین نشست عادی این سازمان تصمیم به حفظ سقف تولید از پیش تعیین شده و کاستن از پایبندی بیش از حد توافق کاهش عرضه گرفتند. پیرو این توافق، تولیدکنندگان غیر عضو اوپک نیز توافق کردند که کاهش روزانه ۶۰۰ هزار بشکه ای خود و پایبندی ۱۰۰ درصد به این توافق را حفظ کنند. پیشتر نیز نوواک اعلام کرده بود روسیه برای افزایش تولید روزانه ۲۰۰ هزار بشکه ای خود در ماه ژوئیه آمادگی دارد.

افزایش تولید روسیه عملی است؟

مدتی از اظهارنظرها نگذشته بود که رییس جمهوری آمریکا اعلام کرد که صادرات نفت ایران تا ۱۳ آبان ماه سال جاری باید صفر شود. همین اظهار نظر کافی بود تا بار دیگر التهاب به بازار نفت باز گشته و تحلیلگران دست به کار شده و شاخص های توان تولیدی اعضای اوپک و غیر اوپک را کنار هم گذاشته تا ارزیابی از چشم انداز بازار آتی نفت حاصل شود. خبرنگار مهر طی گزارشی تحلیلی با عنوان [«خوشرقصی یا مشت خالی/بیدار و پنهان ادعای سعودی برای افزایش تولید نفت»](#) در تاریخ ۱۱ تیرماه ۹۷ به تفصیل به توان تولیدی عربستان برای جایگزینی نفت ایران پرداخت. طی این گزارش با مروری بر سیر ادعاهای اینچنینی از سوی عربستان، عنوان شد که این کشور با توجه به میزان تولید و مصرف داخلی و ذخایر خود قادر به تامین بلند مدت سهم نفت ایران در بازار نیست.

در مورد روسیه نیز، اطلاعات وزارت انرژی روسیه که به تازگی منتشر شده، نشان می‌دهد میانگین تولید نفت روسیه در ماه ژوئن امسال برای نخستین بار از ماه آوریل سال ۲۰۱۷ میلادی تاکنون، به بیش از ۱۱ میلیون بشکه در روز رسید. طبق آمار یاد شده، میانگین تولید روزانه نفت روسیه از ۱۰ میلیون و ۹۷۰ هزار بشکه در ماه می ۲۰۱۸ به ۱۱ میلیون و ۶۰ هزار بشکه در ماه ژوئن رسید. با این همه، میانگین تولید نفت روسیه در نیمه نخست سال ۲۰۱۸ میلادی ۰.۴ درصد کمتر از دوره مشابه در سال ۲۰۱۷ میلادی بود.

بر اساس آمار آژانس بین المللی انرژی ۵.۶ میلیون بشکه از نفت خام تولیدی روسیه به پالایشگاه های این کشور تحویل و بقیه صادر می شود. البته ظرفیت پالایشی روسیه ۲۰۰ هزار بشکه بیشتر از این مقدار است.

هدف روسها افزایش درآمد است

شعیب بهمن، کارشناس اقتصاد سیاسی روسیه در گفتگو با خبرنگاران، با بیان اینکه اساسا تعبیر جایگزینی نفت روسیه به جای نفت ایران غلط است، گفت: روس ها مدت ها پیش از نشست ۱۷۴ اوپک اعلام کرده بودند که در صورت مصرف مازاد عرضه در بازار و افزایش تقاضا و در پی آن افزایش قیمت، میزان صادرات خود را افزایش می دهند. اما هدف از اتخاذ این تصمیم، جایگزین شدن با نفت ایران نیست.

وی با اشاره به اینکه اقتصاد روسیه به دلیل تحریم های اقتصادی غرب همچنان با مشکلاتی دست و پنجه نرم می کند، ادامه داد: مهم ترین هدف روسیه از افزایش صادرات نفت، افزایش درآمد است.

به گفته این کارشناس اقتصاد سیاسی، روسیه نیم نگاهی به مقاصد صادراتی نفت روسیه نشان می دهد که عمده نفت روسیه روانه اروپا و بخشی از آن نیز به بازارهای چین می رود این در حالی است که بخش عمده صادرات نفت ایران به کشورهای آسیایی نظیر هند، کره جنوبی، چین و ژاپن است. بنابراین نمی تواند در بازار نیز رقیب ایران به شمار رود.

بهمن اظهار داشت: در دوران پیشین تحریم ها علیه ایران شاهد بودیم که سهم عمده صادرات نفت ایران را کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس مانند عربستان، کویت و امارات و البته همسایه ما، عراق با سهم ۴۷ درصدی در صادرات، تصاحب کرد. از سویی دیگر توان افزایش تولید نفت روسیه در بهترین حالت بین ۴۰۰ و نهایتا ۶۰۰ هزار بشکه در روز است

و با توجه به سیاست های توسعه ای بخش پالایش و پتروشیمی خود بی شک نمی تواند سهم ۲.۵ میلیون بشکه ای نفت ایران را بازار برای طولانی مدت جبران کند.